ਪਾਠ-12

ਪਹਿਲ (ਲੇਖਕ-ਸ.ਸ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ)

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਉੱਤਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੳ. ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਬੁੱਧੂ ਨੂੰ ਕੀ ਨੁਸਖ਼ਾ ਦੱਸਿਆ?

ਉੱਤਰ : ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਬੁੱਧੂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖੋਤੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਨਸਵਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅ. ਬੁੱਧੂ ਖਊਂ-ਖਊਂ ਕਰਦਾ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਕਿਉਂ ਵਾਪਸ ਆਇਆ?

ਉੱਤਰ : ਨਸਵਾਰ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਨਲ਼ਕੀ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧੂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੋਤੇ ਨੇ ਫੂਕ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਦਵਾਈ ਬੁੱਧੂ ਦੇ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬੁੱਧੂ ਖਊਂ-ਖਊਂ ਕਰਦਾ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ਼ ਆਇਆ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ੲ. ਡਾਕਟਰ ਹੱਸ-ਹੱਸ ਦੂਹਰਾ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ ?

ਉੱਤਰ : ਖੋਤੇ ਦੀ ਫੂਕ ਨਾਲ਼ ਬੁੱਧੂ ਦੇ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈ ਧੱਸ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਡਾਕਟਰ ਹੱਸ-ਹੱਸ ਕੇ ਦੂਹਰਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

"ਜਿਦ੍ਹੀ ਫੂਕ ਵੱਜ ਜਾਵੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿੱਤ ਓਸ ਦੀ ਕਹਿੰਦੇ
ਤੇਰੇ ਜਿਹੇ ਸੁਸਤ ਪਿੱਛ-ਰਹਿਣੇ, ਰਊਂ-ਰਊਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ।"

ਉੱਤਰ- ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਸੰਭਾਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਸੁਸਤ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲ਼ੇ ਰੋਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

2. ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੇ ਅਰਥ :

ਹਟਕੋਰੇ ਲੈਣਾ	:	ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਲੰਮਾ ਸਾਹ ਲੈਣਾ, ਹਉਕਾ ਲੈਣਾ
ਦੁਲੱਤੀ ਮਾਰਨਾ	:	ਕਿਸੇ ਜਾਨਵਰ ਵੱਲੋਂ ਦੋਵੇਂ ਲੱਤਾਂ ਇੱਕ ਵੇਲ਼ੇ ਜੋੜ ਕੇ ਮਾਰਨੀਆਂ, ਪਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾਉਣਾ
ਹਨੇਰੀ ਵਾਂਗ ਆਉਣਾ	:	ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ਼ ਆਉਣਾ
ਹੱਸ-ਹੱਸ ਦੂਹਰਾ ਹੋਣਾ	:	ਬਹੁਤ ਹੱਸਣਾ, ਹਾਸੇ ਨਾਲ਼ ਲੋਟ-ਪੋਟ ਹੋਣਾ
ਦੂਣਾ-ਚੋਣਾ ਹੋਣਾ	:	ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋਣਾ
ਰਊਂ-ਰਊਂ ਕਰਨਾ	:	ਰੋਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਰੋਣਹਾਕਾ ਹੋਣਾ

3. ਵਿਆਕਰਨ :

ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਵਸਤੂ-ਵਾਚਕ ਨਾਂਵ – ਨਸਵਾਰ, ਦਵਾਈ